U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **P. S.,** zast. Mgr. Janem Lipavským, advokátem, se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 4. 12. 2012, č. j. 49 Az 26/2012 – 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Janu Lipavskému **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 8 228 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 2. 10. 2012, č. j. OAM-198/LE-BE02-ZA05-2012 zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Shledal totiž, že pohnutky vedoucí žalobce ke vstupu do řízení o udělení mezinárodní ochrany (žalobcova ekonomická situace, hledání práce) nelze podřadit důvodům pro udělení azylu ve smyslu § 12 a § 13 zákona o azylu a jeho žádost tak je ve vztahu k těmto ustanovením zákona o azylu zjevně nedůvodná. Ke stejnému závěru dospěl žalovaný po zhodnocení rodinné, sociální a ekonomické situace žalobce, zohlednění jeho zdravotního stavu, věku a obsahu výpovědí v průběhu správního řízení také ohledně udělení humanitárního azylu žalobci podle § 14 zákona o azylu. Žalobci podle žalovaného nelze udělit ani mezinárodní ochranu ve formě doplňkové ochrany, neboť mu na Ukrajině nehrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu některého z důvodů uvedených v § 14a zákona o azylu. Žalovaný dále nezjistil žádný důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny podle § 14b odst. 1 zákona o azylu, neboť z výpovědi žalobce ve správním řízení

nevyplývá, že by v České republice byla udělena doplňková ochrana některému z jeho rodinných příslušníků.

Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, která byla zamítnuta rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 49 Az 26/2012 – 24. V odůvodnění tohoto rozsudku krajský soud uvedl, že žalobce svou námitku ohledně porušení § 2 odst. 4 a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád a § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu nekonkretizoval. Odkázal pouze na Zprávu o dodržování lidských práv na Ukrajině v roce 2010 zveřejněnou U. S. Department of State dne 8. 4. 2011, s ohledem na jejíž obsah dovozoval porušení ustanovení § 12 nebo § 14a zákona o azylu ze strany žalovaného, neboť v případě deportace se žalobce dostane do finančních problémů. Uvedené argumentaci krajský soud nepřisvědčil a poukázal v této souvislosti na závěry uvedené v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 – 107. Krajský soud dále shledal, že žalobce v průběhu správního řízení neuváděl žádné důvody podřaditelné pod § 12 či § 14a zákona o azylu.

Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též stěžovatel) včasnou kasační stížnost, kterou posléze doplnil prostřednictvím zástupce Mgr. Jana Lipavského, advokáta, který mu byl ustanoven usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2013, č. j. 4 Azs 12/2013 - 13. Stěžovatel uplatnil důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s).

Stěžovatel zmínil, že si je vědom toho, že otázkou ekonomických důvodů a jejich relevancí pro udělení humanitárního azylu se již Nejvyšší správní soud v minulosti zabýval. Za současné situace je však podle názoru stěžovatele třeba opětovně posoudit, nakolik by se zásadní porušování základních sociálních práv a svobod mělo nadále v rámci azylového řízení přijímat jako obecný důvod pro udělení mezinárodní ochrany ve formě humanitárního azylu, zejména za situace, kdy politický režim stěžovateli v jeho zemi původu neumožnil rozvoj základních sociálních práv a svobod. V této souvislosti stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že uvedená práva a svobody s postupem času nabírají na síle, důležitosti a stávají se natolik závažnými, že jejich porušování samo o sobě může zakládat důvody ve smyslu § 12, případně § 14 zákona o azylu. Stěžovatel žalovanému vytknul, že se náležitě nezabýval stavem sociálních práv na Ukrajině.

Pochybení žalovaného správního orgánu i krajského soudu stěžovatel dále spatřoval v tom, že dostatečně či vůbec neposoudily podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, v důsledku čehož jsou jejich rozhodnutí nepřezkoumatelná. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že krajský soud se nevypořádal s jeho tvrzeními a nezohlednil obsah zpráv o stavu lidských práv na Ukrajině, a tedy nezjistil stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti.

Přesah vlastních zájmů ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. spatřuje stěžovatel v zásadních pochybeních krajského soudu a žalovaného při zjišťování skutkového stavu, hodnocení důkazů a nesprávném právním posouzení věci. S ohledem na výše uvedenou argumentaci je stěžovatel přesvědčen, že Nejvyšší správní soud by měl v posuzované věci učinit judikaturní odklon.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti označil námitky vznesené stěžovatelem v kasační stížnosti za nedůvodné. Vyjádřil přesvědčení, že vycházel ze spolehlivě zjištěného skutečného stavu a uvedl, že stěžovatel v průběhu správního řízení netvrdil, že by mohl být v zemi původu pronásledován. Poznamenal, že azylově relevantní důvody jsou taxativně vymezeny a nelze je rozšiřovat. Mezinárodní ochrana primárně slouží ochraně občanských a politických práv, nikoli práv hospodářských sociálních a kulturních (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2044, č. j. 5 Azs 116/2004 – 64). Ohledně posouzení splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany ve formě humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu žalovaný poukázal na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 -38, a dodal, že řádně zjistil a posoudil stěžovatelovu situaci.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným pod č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto judikátu *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

O přijatelnou kasační stížnost se tak podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:
a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Námitky stěžovatele uváděné v kasační stížnosti považuje Nejvyšší správní soud za nepřijatelné, a to jak s ohledem na obsah spisu a s ním spojená skutková zjištění, tak i s ohledem na obsah odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu i krajského soudu, kde se oba tyto orgány s relevantními skutečnostmi a tvrzeními stěžovatele vypořádaly. Nejvyšší správní soud proto především nemohl akceptovat tvrzení stěžovatele o nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku krajského soudu pro nedostatek důvodů.

Z provedené rekapitulace je podle Nejvyššího správního soudu zřejmé, že ekonomické problémy představovaly pro stěžovatele rozhodující impuls k vycestování ze země původu. Ostatně již v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 11. 9. 2012 stěžovatel uvedl, že Ukrajinu opustil proto, že hledá lepší práci a poukázal na skutečnost, že na Ukrajině se práce hledá jen stěží.

K ekonomickým problémům žadatelů o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již mnohokrát vyjádřil, srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003 – 43, podle kterého, „*v žádosti o udělení azylu opakovaně uváděné ekonomické důvody (nedostatek finančních prostředků, nemožnost sehnat práci) a skutečnost, že politický režim v jeho domovském státě neumožnil žadateli jeho politický rozvoj, nezakládají samy o sobě odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.*; *tyto důvody nelze kvalifikovat ani jako politické přesvědčení, a to zejména tehdy, jestliže žadatel nebyl nikdy členem politické organizace a ani jinak se politicky neangažoval.*“

K námitce na nedostatečně provedené dokazování v řízení před správním orgánem a následně i krajským soudem [důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], Nejvyšší správní soud konstatuje, že obecné námitky týkající se nedostatečného soudního přezkumu postupu správního orgánu při zjišťování skutkového stavu bez upřesnění konkrétních pochybení jak soudu, tak správního orgánu, byly již předmětem množství rozhodnutí zdejšího soudu, namátkou lze uvést například rozsudek ze dne 18. 1. 2006, č. j. 1 Azs 112/2004 - 61, v němž Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že za situace, kdy námitky učiněné v kasační stížnosti zůstávají v rovině obecného nesouhlasu s rozhodnutím žalovaného, nelze tvrdit, že by žalovaným provedené dokazování bylo nedostatečné a skutková podstata, ze které správní orgán vycházel, neměla oporu ve spise. Nejvyšší

správní soud dále odkazuje na svůj rozsudek ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publikovaný pod č. 181/2004 Sb. NSS, podle něhož, *„správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 cit. zákona jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené, případně neuvádí jen důvody ekonomické. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou zamítne.“* Obdobně lze konstatovat, že „[p]*okud stěžovatel v průběhu správního řízení (...) neuváděl jiné než ekonomické důvody, nelze potom žalovanému, následně poté i soudu vytýkat, že nevyhledával důvody jiné*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2004, č. j. 5 Azs 162/2004 – 42).

V případě námitky stěžovatele na nedostatečné posouzení podmínek pro udělení humanitárního azylu, Nejvyšší správní soud v prvé řadě poukazuje na rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, v němž se vyjádřil k samotné podstatě tohoto institutu, když konstatoval, že *„Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofu, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“*

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud ani nepokládá za potřebné odchýlit se od výše citované dosavadní judikatury týkající se ekonomických důvodů migrace, respektive stěžovatelem namítaného porušování hospodářských a sociálních práv v důsledku nepříznivé situace ukrajinského hospodářství a z toho vyplývající vysoké nezaměstnanosti a nízkých mezd. Tuto objektivní situaci nelze považovat za porušování hospodářských a sociálních práv, tak jak jsou zaručeny v Mezinárodním paktu o hospodářských sociálních a kulturních právech (vyhláška ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb.). Tento pakt nezaručuje každému zaměstnání a vysoký příjem. Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 120 a § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta. Odměna zástupci stěžovatele Mgr. Janu Lipavskému, advokátovi, který mu byl k jeho žádosti ustanoven pro řízení o kasační stížnosti usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2013, č. j. 4 Azs 12/2013 – 13, byla stanovena za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení a písemné podání soudu ve věci samé (doplnění kasační stížnosti ze dne 15. 4. 2013) podle § 11 odst. 1 písm. b) a d)

vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“). Za výše uvedené úkony tak náleží zástupci stěžovatele odměna ve výši 2 x 3100 Kč podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu a dále režijní paušál ve výši 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, celkem tedy 6 800 Kč. Protože ustanovený advokát prokázal, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna o tuto daň, jež činí 1 428 Kč. Ustanovenému advokátu se tedy přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 8 228 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. června 2013

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu